

Elsa "Necke" Svensson

Elsa Svensson/Sanfridsson

En av Sveriges och LIS:s främsta fröjdrottare under tiden 1925—1935

Sammanställd av Folke Brink År 2010

Elsa Sanfridsson (född Svensson)
1906-1992

Elsa Sanfridsson är en av Lidköpings främsta kvinnliga friidrottare genom tiderna.

Hon innehade världsrekord i kula och blev femma i diskus vid damernas OS i Prag 1930. Elsa Svensson hette hon som flicka var född i Fästa och blev tidigt idrottsintresserad. Hon tävlade för Lidköpings Idrottsällskap (LIS) men representerade senare IK Göta i Stockholm där hon också bodde en tid.

Kula och diskus var Elsas specialgrenar men hon var även duktig i löpning då främst 800 meter. Åren 1925-1935 var hon en av Sveriges bästa friidrottare och skaffade sig åtskilliga internationella meriter. 1927 satte hon ett nytt världsrekord i kula på 10,84 meter och vid den tredje dam- olympiaden i Prag 1930 på Velky Ttrahovsky arena (världens största byggd 1926), blev hon femma i diskus och sexa i kula med bättre resultat än hennes världsrekord.

Hennes långvariga insatser kvalificerade henne också till ”Stora grabbars märke” en utmärkelse som hon var första kvinna att erövra.

En anekdot ur John Axens bok om Lidköpings Idrott.

Före OS i Amsterdam 1928 hade Svenska Idrottsförbundet anmodat LIS att ordna bästa möjliga träningsförhållanden för Elsa. Av någon anledning fann dåvarande ordf. N W Hallgren henne olämplig som OS-kvinna och lär icke ha vidarebefordrat förbundets an-modan vare sig till styrelsen eller till Elsa själv.

Detta blev hon underrättad om vid en tävling uppe i Stockholm av sina kamrater.

Själv blev Elsa bitter och arg och ” sade upp sig” i LIS och tävlade sedan ett tiotal år för IK Göta Stockholm.

1934 sänder Hallgren en skrivelse till Svenska Idrottsförbundet med begäran att Elsa skall diskas emedan hon skulle häfta i skuld till LIS gällande en räkning å 46:- kr för ”användande av material och tvättvatten” å Framnäs som hon stundtals använde som träningsplats även under sin tid i IK Göta. Förbundet fann icke själ att bifalla Hallgrens framställan och ansåg det obilligt att kräva en av landets främsta idrottsskivnor för att hon använt Lidköpings Idrottsplats och ingen stödde Hallgrens framställning. Detta var myck-et klumpigt gjort

En stor idrottssläkt grundlades

Elsa växte upp i en idrotts intresserad familj. Hennes morbröder Filip Nickert och Olof Niklasson ordnade Olympiska spel på planen bakom ladugården vid Nickeviken som ligger norr om Fästa

Som idrottsintresserade släktingar till Elsa kan nämna följande: Sonen Bill Sanfridsson, segling

Filip Nickert, segling, friidrott, långlöpning, orientering, släggkastning Olof Nicklasson, motorcykel

Georg Bohren, brottning

Toni Lundahl, Golf

Ulf Nickert, boxning

Thage Petrusson, orientering, löpning, skidåkning Torbjörn Hägnader, segelflyg

Ernst Sahl, motorcykel, i sidovagnen satt Olof Niklasson Stellan Sahl, bandy och långlöpning.

Owe Sahl, bandy Viking

Svensson, bandy Sture

Svensson, bandy

Thorild Svensson, handboll LHK, Huddinge

Börje ”Kuli” Mellgren Lockörns IF, Villa BK

Uppgifterna kommer från Bo Svensson, kusinbarn och fadderbarn till Elsa

Det var i Lidköping det började...

Lidköping kan ståta med att ha fått arrangera det första svenska mästerskapet i friidrott för damer som hölls på Framnäs söndagen den 31 juli 1927.

Motståndet mot kvinnoidrott var dock massivt på 1920-talet i Sverige. Bara idrotter som kunde utövas i kjol ansågs lämpande för kvinnor. Olika experter och läkare framhöll det skadliga med kroppsansträngningar för damer.

Fram träder en man vid namn Einar Lilie, född i Strö utanför Lidköping, uppvuxen i Källby idrottsskolad i Lidköping. Lilie gör en resa till England och ser där kvinnlig friidrott. Tävlingarna gör intryck på honom och han bildar vid hemkomsten 1926 Svenska Kvinnliga Idrottsförbund och blir dess förste ordförande.

I följd av detta bildade LIS 1926 en damsektion och började arrangera särskilda friidrottstävlingar på Framnäs. Många unga damer sökte sig nu till LIS för att pröva på friidrott och många av dessa klev in i Svenska eliten.

Ett axplock från en tävling på Framnäs 1926.

I häcklöpning 80 meter vann Märta Johansson LIS på tiden 14,9 och tvåa var Daga Berling, på samma tid. Det innebar nytt svenskt rekord men Daga Berling blev ensam rekordhållare på grund av att segraren Märta rivit en häck.

I längdhopp med ansatts vann Märta Johansson med 4,64.

I stafetten 4 x 100 meter lyckades Lidköpingslaget kom tvåa med systrarna Daga och Stina Berling och systrarna Erna och Kate Forsberg.

Därmed blev LIS bästa klubb och fick av landshövdingens Axel Ekmans hand mottaga det ståtliga priset och ett tal därtill och med slutord:

”Kvinnoidrotten är ägnad att föra gott med sig till kommande släkten”

1935 gifte sig Elsa med Birger Sandfridsson, bördig från Sunnersberg.

År 1960 fyllde Lidköpings Idrottssällskap 50 år . Då gavs det ut en jubileumsskrift över tävlingar och resultat.

1926.

Ilma Ottersten inväljs i styrelsen för Sveriges Kvinnliga Idrottsförbund och LIS bildar en sektion för damidrott. Inte mindre än nio svenska rekord noterades av LIS- flickorna under året, enligt följande:

100 yards:	Märta Johansson	
	12,7 sek	(1/8)
	12,6 sek	(27/8)
Längdhopp u.a.	Märta Johansson	
	230 cm	(20/6)
	232 cm	(1/8)
Kula, bästa hand	Elsa Svensson	
	10,95	(1/8)
Kula sammanlagt	Elsa Svensson	
	19,82	(1/8)
Diskus, bästa hand	Elsa Svensson	
	30,12 m	(1/8)
	31,78 m	(27/8)
Diskus sammanlagt	Elsa Svensson	
	52,85 m	(1/8)

1927

Elsa Svensson sätter nytt *världsrekord i kula med 10,84 m*. Detta skedde under en tävlingsturné i Tyskland och Tjeckoslovakien till vilken de bästa av landets friidrotts- damer inbjudits.

Elsa Svensson hemförde flera uppmärksammade segrar inte bara i kula, utan även i diskus och löpning 800 m. Den 31/7 anordnade LIS de första Svenska mästerskapstävlingar i kvinnlig idrott på Framnäs och där tre mästerskap hamnade hos LIS- flickorna genom Märta Johansson som vann 80 meter häck och längdhopp, samt Elsa Svensson, som segrade i kulstötning på 10.53 meter.

1928

Elsa Svensson blir 3-faldig svensk mästarinna vid dam- SM i Gävle, genom att vinna samtliga kast, nämligen kula, diskus och spjut.

1929

Elsa Svensson vinner återigen SM i kulstötning. Vid DM för damer vinner Daga Bärling 80 och 200 meter samt längd utan ansats. och längdhopp, samt Elsa Svensson kula, diskus, spjut och trekamp.

Vid DM- mästerskap i Tidaholm

1:a Kula	10.98 m
1:a Diskus	32.58 m
1:a Spjut	32.19 m
1:a 1000 m	3.49.2
1:a Trekamp	1663,3 p

1930

Elsa Svensson vinner SM i kula och noterar därvid nytt svenskt rekord med 10,87 meter ett resultat som hon vid Dam- olympiaden i Prag förbättrade till 10,88, där hon blev 6:a i grenen och dessutom placerade sig som 5:a i diskus.

Elsa får pris för årets bästa kvinnliga prestation i allmän idrott i Västergötland

1931

Vid SM för damer i Jönköping vinner Elsa Svensson kula på 10,18 meter och diskus sam noterar nytt distriktsrekord i diskus med 36,06 meter.

LIS arrangerar DM för damer och segrar i följande:

Kula	10,55 m
Diskus	33,89 m
Spjut	30,66 m
Längd	4,02 m
Höjd	1,25 m

1932

Ett magert idrottsår för LIS. Elsa Svensson övergår till IK Göta Stockholm och vinner för denna förening två SM, nämligen kula och trekamp.

Elsa var uttagen till OS i Los Angeles, men fick stanna hemma p.g.a. penningbrist

1934

Elsa tävlar för IK Göta

SM- seger i kula och i Diskus

Sammanfattning

Dam- OS Göteborg	1926
Dam- OS Prag	1930
VM-mästare kula	1927
12-faldig svensk mästarinna	
10 ggr svenska rekord	
11-faldig DM- segrare	

Hur Elsa såg på idrotten, dess kamp och kamratskap.

här en intervju i NLT från den 17 juli 1963.

”Signaturen Arne” ger en bra skildring om hur idrotten skapar den anda och inre motståndskraft som kan mildra den svåraste sjukdom

Ett sprudlande humör, som burit inte enbart genom egna svårigheter, utan som i lika hög grad smittar av sig på människor hon kommer i beröring med. Glimten i ögonvrån, slagfärdigheten i repliken och en vänlig omtanke om medmänniskorna.

Dessa egenskaper präglar förra världsmästarinnan i kulstötning, fru Elsa Svensson/Sanfridsson Solna, på en semestervisit i föräldrahemmet vid Fästa utanför Lidköping.

Men det var inte enbart kulstötning som Elsa Svensson/Sanfridsson sysslade med. Diskus, spjut och löpning, med 800 meter som specialdistans, stod även på programmet för denna idrottskvinna, som Lidköpings Idrottssällskap hade glädjen att ha i sina led i slutet av 1920-talet. Sedan kom hon att tävla för Lidköpings Kvinnliga GK och därefter för IK Göta i Stockholm.

Flera SM-tecken

Många svenska mästerskap har gott till flickan från Fästa utanför Lidköping. Hon är själv lite blygsam för att berätta om sina bravader, men rekordtabeller och idrottsböcker förtäljer sitt tydliga språk om de bedrifter hon gjort. Orientering och segling har också stått på programmet för den ambitiösa idrottsflickan.

Byggde upp konditionen

De första lärospåren inom idrottslig verksamhet och en god kondition skaffade sig Elsa hemma i terrängen vid Fästa. Där samlades ungdomsgängen och vid de improviserade tävlingarna ställde naturligtvis Elsa upp även mot de manliga kamraterna.

Ett gott kamratskap skapades som gav vänner för livet, betonar Elsa. Många glada episoder kan hon berätta från tävlingarna. Men att berätta kan aldrig ge en riktig bild av allt det underbara som idrotten och samvaron med idrottskamraterna skänkt, säger Elsa.

Snabb rehabilitering

År 1943 drabbades Elsa Sanfridsson av polio med förlamning i höfter och ben. Med oförtruten energi och seg vilja har hon lyckats bemästra sviterna av sjukdomen, det berättades att hon skaffade sig en gammal symaskin av trampmodell, tränade med stor energi och återfick styrkan i det ena benet. I mitten av 1950-talet öppnade hon en kioskrörelse i Solna. Kiosken sköter hon ensam och körde själv sin bil efter att ha klarat körkortet med endast 21 timmars träningskörning

Det har berättas.

Lyssnade på radio

När Elsa tävlade och det var radioutsändning fick maken Börje klättra upp i en hög gran med sin antenncåbl för att få bättre ljud

Många ville lyssna, men möjligheterna var små med en gammal kristallmottagare, så osämja uppstod.

Elsa hade en roddbåt med spri- stakesegel hon brukade segla över Kinnevikens till Kinnekulle på bärsöndagen. Vid stranden upptäckte hon en sten som hon ville ha, Elsa frågade markägaren om hon fick ta med den hem, Ja svarade han, men du får bära den ombord själv (han trodde nog hon inte skulle orka) Väl hemma i Nickevikens, bar Elsa den 40 kg tunga stenen 300 meter i uppförsbacke till en plats där Torild och Siri har sin stuga

SM i friidrott för damer

Framnäs Idrottsplats

Söndagen den 31 juli 1927

LIS-dam

Elsa hade medlemskap i följande föreningar:

Lidköpings Idrottssällskap

Lidköpings kvinnliga GK

IK Göta Stockholm

Lidköpings VSK

SSW

Prestationer:

Kula 4:a OS Prag 1930

Diskus 4:a OS Prag 1930

Kula SM 10,90 1927

Kula SM 10,59 1928

Kula SM 10,50 1929

Kula SM 10,87 1930

Kula SM 10,48 1931

Kula SM 10,68 1932

Kula SM 10,03 1934

Spjut SM 26,36 1928

Diskus SM 33,71 1928

Diskus SM 36,06 1931

Diskus SM 29,95 1934

Trekamp SM 1717 p 1932

DM för Västergötland i diskus, spjut, kula, höjd och trekamp 9 ggr. svenskt rekord i kula sammanlagt 19,30 1928.

Utmärkelser.

RF.s och Svenska Gymn. förbundets diplom

Lingförbundets guld och silverplakett

Stor grabb/kvinna

Elsa Svensson/Sanfridsson från Damolympiaden i Prag 1930

Källor:

Lidköpings Idrottshistoriska Sällskap
Lidköpings Idrottssällskap (Jubileumsskrift 50 år)
John Axens bok om idrott
Bert Mellgrens samlingar
Lidköpings Bygden
NLT